

Werk

Titel: Petri Artedi Synonymia piscium graeca et latina emendata, aucta atque illustrata

Untertitel: Sive historia piscium naturalis et literaria ab Aristotelis usque aevo ad seculum...

Autor: Artedi, Peter; Schneider, Johann Gottlob

Verlag: Weidmann

Ort: Lipsiae

Jahr: 1789

Kollektion: vd18.digital; Zoologica

Werk Id: PPN619946725

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PID=PPN619946725> | LOG_0004

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=619946725>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

AD LECTOREM
AEQUUM ET DOCTUM.

Is, cui novam libri Artediani editionem debemus, vir doctus, ad operae communionem me vocaverat, mihiq[ue] curam Synonymorum corrigendorum augendorumque demandaverat. Qua quidem a communiōe et si animus non abhorrebat, statim tamen animadverti tantam Synonymorum mole[m] et vetustorum et recentiorum non solum a studiorum meorum et temporis ratione alienam esse, sed vires etiam ingenii mei longissime superare. Equidem enim mihi persuasum habebam varia piscium nomina neminem recte explicare et ad suum quodque genus speciemque suam referre posse, nisi qui praeter tot tamque caros virorum doctorum libros universum natantium gregem simul ante oculos habuerit, atque ubique virorum doctorum opiniones atque experimenta cum natura ipsa comparaverit. Qua quidem fortunae felicitate cum mihi homini mediterraneo carendum plane sit; quidquid enim ex universo piscium genere, praeter fluviatiles et lacustres vulgares nostros, novi atque accuratius inspexi, eam omnem notitiam debeo humanitati atque amicitiae Cl. *Blochii*, qui liberalissime mihi copias suas Berolini examinandas permisit; igitur statim mihi intra veterum scriptorum graecorum et latinorum notitias subsistendum esse vidi.

Exordiebar autem telam animo alacri, brevisque temporis spatio ex copiis jam antea undequaque collectis pertexebam. Denique cum ad metam pervenissem, longius ultra commentarii fines excessisse me sensi; dubitare igitur coepi, hanc ubertatem libratio approbari posse. Nec me mea fefellit ominatio; librarius enim de volumine libri majore querebatur, ipsamque commentarii rationem a consilio suo alienam judicabat cum auctore novae editionis. Remissum igitur commentarium curatius expolire et novis copiis augere coepi, ita ut specierum generumque notitiis adjungeretur, quicquid de piscium anatomia et physiologia in veterum scriptis auctorum annotatum legeram. Adjunxi etiam Scriptorum veterum de historia piscium naturali et litteraria Indicem, quoniam eam libri Artediani partem, quae literariam historiam piscium tractat, admodum mendosam multis modis reperiēbam, utpote limam auctoris egregii non magis quam Synonymiam expertam, morte manum cohibente.

Ex primo scribendi consilio modum tamen retinui, nec ultra numerum ab *Artedio* praescriptum progressus sum; singulis etiam generibus et speciebus ab eo nominatis rationem commentarii accommodavi. Poterit igitur liber utilitatem eandem praestare viris doctis, qui Synonymiam Artedianam in usum adhibent suum, et qui veterum scriptorum loca et notitias de piscibus intelligere aut aliis interpretari volent.

Ingratam forte atque inutilem quibusdam videbor suscepisse operam, dum locorum Aristotelicorum lectionem diligentissime persequer, versiones veteres *Plinii* aliorumque latinas, et barbaras *Scoti*, *Alberti*, *Vincentii*, *Thomae Cantimpratensis*, *Bartholomaei Anglici*, aliasque curiose comparabam, et piscium nomina

mina barbara, corrupta aut Arabica undequaque collecta ponebam. Verum vix credo futurum esse virum aliquem vere doctum, qui perlecto hoc meo libello de usu operae huius criticae, cum magno profecto taedio conjunctae, dubitare possit. Nec enim solum Aristotelicorum locorum lectio vera et sententia ita constitui et confirmari poterat; sed origo simul multorum errorum fabularumque unde fluxerit facile nunc perspicitur. Plurima denique nominum recentiorum pars ex vetustioribus ignorantia mediorum seculorum corruptis est orta, et saepenumero ad aliena genera translata. Si qui igitur latent adhuc in bibliothecarum publicis thesauris abditi de historia naturali libri scriptorum medii aevi, aut si qui in monumentis istorum temporum nominantur pisces, horum intelligentiam multum adjuvabit index barbarorum nominum, quem cum interpretatione aut graecis vocabulis adjunctis posui.

Ne vero nihil plane novi ad historiam piscium naturalem illustrandam attulisse viderer, sedulo cavi interferto ubique iudicio meo, ubi res mihi ad liquidum perduci posse videbatur. Complurium etiam generum anatomiam curiosè adjunctis picturis notavi atque explicavi. Modum tamen ubique tenui eum, ut lectores semper ad ea respicere vellem, quae bene a viris doctissimis *Vicq'd'azyr, Camper, Monro, Broussonet, Du Hamel, Bloch* aliisque explicari memineram.

Hippopotami historia adjecta multo minorem viris doctis utilitatem praestare videbitur ad rectius intelligendam animalis singularis naturam. Verum tota disputatio eo fuit a me consilio instituta, ut planius, quam a quoquam factum esse videbam, atque accuratius docerem, a quibus auctoribus acceptae notitiae falsae animalis, per quos posteritati traditae longa auctoritatis ejusdem
 conti-

continuatione aut errorum novorum admiffione, quo demum feculo propius ad naturam accedere cum quadam nominis variatione coeperint. Comparavi etiam cum fcriptorum locis picturas in numis et monumentis vetuftatis aliis exftantes, quo certius de fententia auctorum fingulorum et notitiis ab iis traditis ferri poffet iudicium, fi quis picturas ab artifice perito repetitas cum locis fcriptorum veterum recentiorumque a me allatis contendere velit.

Absoluta hac opera coepi plane eadem ratione Hiftoriam literariam animalium venenatorum contexere, cuius auctorem principem hodie reliquum habemus *Nicandrum* poetam; nec me poenitet adhuc operae in comparandis tot fcriptorum locis diverfis collocatae. Prolegomenorum inftar adjunxi anatomiam et phyfiologiam lacertarum et ferpentum, non folum ex fcriptoribus vetuftis et recentibus fumatim collectam, fed novis etiam fectionibus atque experimentis correctam, illuftratam, atque auctam, adjunctis partium plurimarum, inprimis offeae compagis, picturis multis. Qui quidem liber hunc non longo intervallo temporis confequetur; quod lectorem ignorare nolebam vel eam ob caufam, quod aliquoties exfpectationem eius de partium aliquarum natura explicanda ad eum librum rejeci.

Dabam Francofurti ad Viadrum medio mense Aprili
MDCCLXXXIX.